

Глухівський
національний
педагогічний
університет
імені Олександра
Довженка

Вибіркова дисципліна
Англомовна література і сучасний дискурс

Спеціальність 014 Середня освіта
(Англійська мова і література)

ОП “Середня освіта (Мова і література (англійська))”

Вид навчально-методичного забезпечення:

Силабус курсу

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Код дисципліни: вибіркова

Рік навчання: I, семестр: II

Кількість кредитів: 4

Викладач: к. філол. н., ст. викладач

Кушнерьова Марина Олександрівна,

Контактна інформація:

e-mail: kushnyeryovamarina@ukr.net

тел. моб.: **0990368740**

покликання для консультації:

<https://meet.google.com/xfo-fiog-vze>.

Кількість часу на вивчення дисципліни

Лекцій	16
Практичних занять	16
Самостійна робота студента	88
Форма контролю	залік

Опис дисципліни

Програма дисципліни складена відповідно до освітньої програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

«Англомовна література і сучасний дискурс» є вибірковою дисципліною для здобувачів освіти предметної спеціальності Середня освіта (Англійська мова і література) і призначена для вивчення основних етапів розвитку сучасного літературного процесу в англомовних країнах, поглиблення відомостей щодо літературних й філософських напрямів, шкіл і течій, для ознайомлення із творчістю найвидатніших представників сучасної англомовної літератури Великобританії, Канади та США, для формування підвалин творчо-критичного читання. Програма дисципліни охоплює курс англомовної літератури від другої половини ХХ століття до перших десятиріч ХХІ століття.

Пререквізити для успішного оволодіння змістом дисципліни: загальні, фахові компетентності та результати навчання, які сформовані під час вивчення

дисциплін «Історія зарубіжної літератури», «Література англomовних країн», «Основи міжкультурної комунікації», «Філософія».

Постреквізити вивчення дисципліни «Зарубіжна література з методикою її викладання в закладах ЗСО і ФПО».

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні уявлень здобувачів вищої освіти про культурні та морально-етичні цінності представників англomовного світу, реалізовані в літературній творчості (художній і нехудожній літературі), у розширенні і поглибленні знань щодо провідних тенденцій розвитку англomовної літератури у всьому розмаїтті течій, шкіл та напрямів, когорті найвизначніших представників, у розвитку толерантного, емоційно-ціннісного ставлення до іншомовних культур, у прагненні вдосконалювати знання англійської мови.

Завдання дисципліни:

- ознайомлення з основними напрямками розвитку сучасної англomовної літератури;
- обґрунтування основних передумов зародження певних літературних напрямів, простеження їхнього становлення;
- визначення особливостей того чи іншого напрямку розвитку англomовної літератури, показ його зв'язку з історичними подіями в країні;
- формування уявлення про основних представників літературних напрямів, їхні твори, мотивіку і тематику;
- розвиток творчості здобувачів вищої освіти, критичного мислення, фантазії, прагнення до саморозвитку.

Організація навчання

Види занять. Лекція з елементами бесіди передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Із метою активізації пізнавальної діяльності студенти відповідають на запитання за темою заняття, беруть участь у вирішенні проблемних ситуацій. Запитання сприяють з'ясуванню рівня обізнаності здобувачів освіти із матеріалом курсу, визначають ступінь їх готовності до сприйняття і засвоєння наступного матеріалу.

Практичне заняття передбачає поглиблений, детальний розгляд здобувачами освіти художніх текстів. Відповідно до обсягу матеріалу це може бути поглиблений текстуальний аналіз творів малих форм (віршів, оповідань, новел) або аналіз ключових розділів, уривків з оглядом усього твору (під час вивчення великих за обсягом творів – романів, п'єс тощо). Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Під час виставлення підсумкової оцінки зараховуються оцінки, отримані студентами за окремі практичні заняття.

Самостійна робота студента (СРС) – це самостійна діяльність здобувачів освіти, що передбачає творчо-критичне читання, заплановане викладачем із погодженням зі студентами і спрямоване на поглиблення і розширення знань, відомого раніше матеріалу. Самостійну роботу здобувач освіти здійснює під безпосереднім наставництвом викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою дисципліни та містить завдання різного типу: від підготовки повідомлень, розробки аргументованих

висновків з приводу прочитаного, складання опорних конспектів до творчих завдань – виступ із презентацією, робота над порівнянням оригіналу і перекладу тощо.

Організаційні та навчальні обов'язки студентів:

- відвідувати лекції та практичні заняття;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- виконувати завдання, передбачені в планах практичних занять;
- брати участь в обговоренні теоретичних питань, виконанні групових та індивідуальних завдань, тестуванні тощо;
- самостійно опрацьовувати теоретичний матеріал з окремих тем або питань за рекомендованою літературою, скласти опорні конспекти, таблиці, схеми, виконувати завдання різного рівня складності;
- виконувати завдання тематичного контролю, брати участь у підсумковому тестуванні;
- у разі необхідності отримувати додаткові консультації викладача за змістом дисципліни;
- у випадку незгоди з отриманою оцінкою мати право на перескладення тем;
- вчасно виконувати завдання;
- дотримуватися правил техніки безпеки й охорони праці

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Теми лекцій	
1	Загальна характеристика сучасного літературного процесу.
2	Сучасна філософсько-інтелектуальна література Великої Британії. Англійська версія постмодернізму. Постмодерністський прийом чергування реальності та ілюзії у британському романі. Псевдовікторіанський роман та його характерні риси.
3	Література США. Особливості художнього осмислення американської дійсності.
4	Відображення світогляду постмодерної доби у сучасних англійських літературних текстах.
5	Сучасна англійська література Канади.
6	Дискурс війни в сучасній англійській літературі.
7	Сучасна британська драматургія. Г. Пінтер, Едвард Олбі, Мартін Мак-Дона.
8	Афро-американська література. Поняття вуманізм. Тоні Моріссон. Еліс Вокер
Теми практичних занять	
1	Джуліан Барнс «Історія світу в 10½ розділах».
2	Література факту. Дж. Барнс, П. Акройд («Чоловік в червоному халаті», «Лондон. Біографія»)
3	Творчість І. Мак'юена. Роман «Спокута» як зразок постмодерністської прози.
4	Творчість американських письменників-фантастів. Ф. Дік.
5	Американська постмодерністська мала проза (Р. Кувер, Т. Пінчон, Д. Бартелмі)
6	Жанр дистопії (антиутопії) в англійській літературі. М. Етвуд «Оповідь служниці».
7	Англійський інтелектуальний роман: В. Голдінг, А. Мердок, Дж. Фаулз.
8	Різноманітність осмислення теми війни в романі К. Воннегута «Бійня номер п'ять, або Хрестовий похід дітей» і Дж. Геллера «Пастка на дурнів» («Пастка 22»).
Теми для самостійного опрацювання	
1	Творчість П. Акройда. Теоретичні погляди на літературу у збірнику есе «Нотатки про нову культуру. Есе про модернізм». Варіації на теми з Ч. Дікенса в романі «Велика лондонська пожежа». Відтворення англійського життя межі століть, стилізація під парадоксальний і афористичний стиль Вайльда в романі «Заповіт Оскара Вайльда».
2	Сучасна американська поезія
3	Жанри літературної фантастики у творчості англійських авторів. Розвиток фентезі в англійській літературі ХХ століття

	(неоміфологічна епопея Дж. Р. Толкіна). Цикл Дж. Роулінг про Гаррі Потера: проблема жанру, традиції англійської літератури.
4	Англомовна літературна традиція <i>Weird Fiction</i> в контексті розвитку сучасної фантастичної літератури і культури. Творчість Г. Ф. Лавкрафта
5	Покоління бітників в американській літературі (Дж. Керуак, В. Берроуз)
6	Творчість К. Ішігуро. Мультикультурність в літературі.
7	Сучасна англомовна література Індії. Творчість Салмана Рушді. Аналіз твору «Опівнічні діти» («Midnight's Children»).
8	Сучасна англомовна література Канади. Еліс Манро як новатор жанру оповідання в канадській літературі: особливості індивідуального авторського стилю. Аналіз оповідання Еліс Манро «Пристрасть».
9	Сучасна англомовна література Канади. Архітектоніка творів Майкла Ондатже (на матеріалі роману «Англійський пацієнт»).
10	Сучасна американська література. Донна Тартт.
11	Творчість американського драматурга Едварда Олбі. «Хто боїться Вірджинії Вулф?»

ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку в процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих здобувачами вищої освіти компетентностей, інших знань, умінь та навичок вимогам освітньої (освітньо-професійної чи освітньонаукової, освітньо-творчої) програми та інших нормативних документів щодо вищої освіти й забезпечують своєчасне коригування освітнього процесу.

Процедури проведення контрольних заходів мають бути чіткими і зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечувати об'єктивність екзаменаторів, передбачати процедури оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження, послідовно дотримуватися під час реалізації ОП.

В Університеті застосовуються такі **основні контрольні (діагностувальні) заходи**:

- поточний контроль (модульна контрольна робота, контрольна робота, колоквиум, проміжна атестація тощо); - підсумкова семестрова атестація; - атестація.

Форми і методи проведення контрольних заходів та критерії оцінювання виконання того чи іншого завдання поточного або підсумковою контролю визначаються кафедрою, вносяться до робочих навчальних програм і доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру.

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою та шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Відповідність шкал оцінювання та критеріїв визначення рівнів навчальних досягнень здобувачів освіти подано в табл. 1.

Таблиця 1

Відповідність шкал оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка ECTS	Рівні навчальних досягнень студентів
90-100	A	Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями
100		
99		
98		
97		
96		
95		

94		
93		
92		
91		
90		
82-89	В	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження
89		
88		
87		
86		
85		
84		
83		
82		
74-81	С	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками
81		
80		
79		
78		
77		
76		
75		
74		
64-73	D	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками
73		
72		
71		
70		
69		
68		
67		
66		
65		
64		
60-63	E	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижчим за середній
63		
62		
61		
60		

35-59	FX	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни
1-34	F	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни

Для визначення рівня оволодіння студентами навчальним матеріалом та оцінювання їхніх академічних досягнень, що має на меті підвищення відповідальності за якість навчання та формування вмінь аналізувати й контролювати особисту діяльність, рекомендується застосовувати такі критерії:

Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями – *A (90–100 балів)*. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, успішно розв’язує завдання підвищеної складності, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань, під час виконання самостійної роботи.

Основні питання розкриває на високому теоретичному й практичному рівнях, без ускладнень орієнтується в матеріалі, повністю відповідає на додаткові запитання. Якість відповідей свідчить про вільне володіння навчальним матеріалом, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом із навчальної дисципліни. Набуті компетенції творчо застосовує в професійній предметній діяльності.

Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження – *B (82–89 балів)*. Студент володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни на творчому рівні. Під час відповідей виявляє вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, проте у відповідях допускає неточності.

Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками – *C (74–81 бал)*. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, проте не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає суттєві неточності. Розкриває основні питання, а на додаткові відповідає неповно. Ознайомлення з додатковими джерелами не є систематизованим.

Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками – *D (64–73 бали)*; *рівень* володіння теоретичним

матеріалом, практичними вміннями й навичками *нижчий за середній – D, E (60–63 бали)*.

Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. Послуговується тільки загальним поняттєвим апаратом, у цілому орієнтується в досліджуваному предметі, але розкриваючи основні питання допускає суттєві помилки.

Низький рівень з можливістю повторного складання – FX (35–59 балів). Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно. Робить принципові помилки у відповідях, не може дати обґрунтовані відповіді на всі основні питання викладача, не орієнтується в основних теоретичних і практичних положеннях курсу або не засвоїв окремі розділи курсу.

Низький рівень з обов'язковим повторним курсом – F (1–34 бал). Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни.

Список рекомендованих джерел

Основна література:

1. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: навч. посіб. / Г. Й. Давиденко, Г. М. Стрельчук, Н. І. Гричаник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
2. Давиденко Г. Й. Історія новітньої зарубіжної літератури: навч. посіб. / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка, Н. І. Гричаник, М. О. Кушнерьова. К.: Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
3. Денисова Т. Історія американської літератури ХХ сторіччя. К.: Довіра, 2002. 320с.
4. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: навч. посіб. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. К.: ВЦ «Академія», 2010. 496 с.
5. Кушнірова Т.В. Англійська література в культурологічному вимірі (модерний і постмодерний аспект): навчально-методичний посібник. Полтава, 2017. 107 с.
6. Нестелєєв М. Лабіринти американського постмодернізму. Том I. К.: Темпора, 2019. 328 с.
7. Нестелєєв М. Лабіринти американського постмодернізму. Том II. К.: Темпора, 2022. 432 с.

Додаткова:

1. Бандровська О. Модернізм між минулим і майбутнім: антропологічний дискурс англійського роману. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 444 с.
2. Бойницька О. Літературна історія та діалог із традицією в англійському історіографічному романі межі ХХ–ХХІ ст. *Вісник Львівського університету*. Серія іноземні мови. 2012. Вип. 20. Ч. 1. С. 51–55.
3. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох. К.: Факт, 2007

4. Бредбері М. Британський роман нового часу [пер. з англ. В. Дмитрук]. К., 2011. 431 с.
5. Васильєв Є. М. Сучасна драматургія : жанрові трансформації, модифікації, новації : монографія. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.
6. Висоцька Н. О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ – початку ХХІ століть у контексті літературного плюралізму. К., 2010
7. Денисова Т. Про літературу США. Вибрані статті українського американіста часів Незалежності. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2014. 531 с.
8. Денисова Т. Феномен постмодернізму: контури й орієнтири. *Слово і Час*. 1995. № 2. С. 18–31.
9. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. Тернопіль, 2005.
10. Затонський Д. Вступне слово. *Вікно в світ*. № 1 (20). 2006. С. 3–5.
11. Збірка навчальних програм із літературознавчих дисциплін загальноуніверситетської кафедри світової літератури та культури імені проф. О. Мішукова для студентів ВНЗ. Херсон: ХДУ, 2014. 274 с.
12. Іванишин П. Українське літературознавство постколоніального періоду : монографія. К.: ВЦ «Академія», 2014. 192 с. (Серія «Монограф»).
13. Література Англії ХХ століття: Навчальний посібник / за ред. К Шахової / К. Шахова, Н. Жлуктенко, С. Павличко та ін. К.: Либідь, 1993.
14. Павличко С. Д. Зарубіжна література: Дослідж. та критич. статті. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001.
15. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. 633 с.
16. Теличко Т. Г. Поетика інонаціонального в англійському романі початку ХХ століття: автореф. дис... канд. філол. наук. Дніпропетровськ, 2006. 21 с.